

Online identiteit

Een eerste indruk is vaak belangrijk, maar heb je al eens nagedacht over jouw online eerste indruk? Post je enkel je beste foto's online of ga je toch eerlijk je leven documenteren? Hebben jouw leerlingen een Finsta? Waarom zijn likes zo belangrijk voor hen? Ken je jouw eigen digitale voetafdruk al? Deze themafiche gaat dieper in op de online identiteit en welke invloed dit heeft op kinderen.

Wie ben ik online?

1. **Alles wat online over jou terug te vinden is, vormt je online identiteit. Of je dit nu wil of niet, iedereen heeft zo'n identiteit als je online zit.** Het is belangrijk dat je weet welke informatie over jou beschikbaar is op het internet, want dit beïnvloedt jouw online reputatie. Het is als het ware jouw online uithangbord.
2. **Jouw online identiteit kan invloed hebben op de dingen in het echte leven.** Leerlingen kunnen elkaars informatie opzoeken op het internet, foto's die leerlingen nu online plaatsen, kunnen ze later gênant vinden ... Dingen die online gebeuren thuis, kunnen vaak meegenomen worden naar school en op de speelplaats. Als leraar moet je er ook wel opletten dat je een zekere afstand bewaart tussen jou en jouw leerlingen. Wanneer leraar en leerling online bevriend worden, kan deze grens wat vervagen en worden er misschien ongewild privégegevens met elkaar gedeeld.
3. **Schone schijn van het perfecte leventje.** Veel kinderen, jongeren en volwassenen posten enkel de beste momenten op hun sociale media. De minder leuke momenten zie je niet op een profiel. Probeer dit bij de leerlingen duidelijk te maken dat perfecte influencers of sociale mediaprofielen ook wel eens een tegenslag in hun persoonlijke leven hebben en niet alles rozengeur en maneschijn is.
4. **Filters en emoji zijn razend populair.** Filters maken dat alles er anders (en vaak beter) uitziet. Maar die filters verbloemen vaak ook de realiteit. Het is belangrijk om hier dan ook kritisch naar te kijken. Kinderen gebruiken ook vaak emoji's, emoticons en smileys om te tonen hoe ze zich voelen, bijvoorbeeld als ze aan het chatten zijn of in een Instagrampost.

Wat je zeker moet weten over het online zelfbeeld

1. Je kent ongetwijfeld Instagram, maar heb je al eens gehoord van een Finstagram? Een **Finstagram**, of kortweg Finsta is een samentrekking van de woorden Fake & Instagram. Jongeren maken een tweede Instagram-account dat enkel door je beste vrienden gevolgd wordt. Op deze accounts zijn de jongeren meer zichzelf en posten ze iets minder 'Instagram Perfect' foto's voor hun dichte vriendengroep. Daarnaast heb je dan een Rinstagram (Real Instagram) die de jongeren gebruiken als hun publieke profiel.
2. **Kinderen hebben het recht om hun online identiteit zelf te bepalen.** Hun online identiteit wordt mee bepaald door de foto's die hun ouders delen. Een tiener die zich een cool en stoer imago wil aanmeten zal twee keer nadenken alvorens schattige en lieve

babyfoto's van zichzelf online te verspreiden. Wanneer ouders dat in zijn plaats dan toch doen, kunnen we die zorgvuldig opgebouwde identiteit ondermijnen.

3. **Sociale media bepalen vaak wat mooi is en wat niet.** Schoonheidsidealen worden al lang niet meer hoofdzakelijk bepaald door tijdschriften, maar ook door influencers. Zo krijg je al snel een stereotiep beeld van hoe het perfecte lichaam er moet uitzien: jong, slank en gespierd. Tegenwoordig zijn er vaak influencers die niet voldoen aan de vooropgestelde schoonheidsidealen zoals Elodie Gabias. Zij doen zich realistisch voor om te breken met de schoonheidsidealen.
4. **Voor veel kinderen zijn volgers en likes heel belangrijk.** Sommige kinderen volgen influencers die enkel perfecte foto's posten met duizenden likes, terwijl ze stiekem een hele tijd op zoek zijn naar de ideale locatie en houding. Positieve online feedback verhoogt het zelfvertrouwen, en daar staat geen leeftijd op. Sommigen gaan zelfs zo ver dat ze likes kopen, om de indruk te wekken dat hun foto's ongelooflijk populair zijn. Leg je leerlingen uit dat het leven geen wedstrijd is. Het is niet erg als een klasgenoot veel meer likes heeft: je hoeft helemaal niet te vergelijken met iemand anders. Is het niet veel leuker om trouw te blijven aan jezelf en echte foto's te posten? Het zijn fijne herinneringen om later naar terug te kijken!
5. **De ene foto is de andere niet.** Filters zijn populair en maken dat alles er anders (en beter) uitziet. Veel influencers scoren veel likes met een zwaar bewerkte foto, maar hoe zien ze er dan uit in het echt? Praat erover met je leerlingen. Zo kan hun zelfbeeld zich op een gezonde manier ontwikkelen.

Wat je zeker moet weten over online posten

1. **Openbaar vs. privé.** Op sociale media zoals Facebook en Instagram kan je zelf beslissen of je een openbaar of privé-account neemt. Als je een account aanmaakt op een sociaal netwerk dan staat dat vaak automatisch ingesteld op 'openbaar'. Je kan dit aanpassen via de privacy-instellingen.
2. **Een profielfoto is jouw persoonlijk uithangbord.** Het is de eerste indruk die mensen van je krijgen als ze je profiel opzoeken. Het is dus belangrijk dat je hierover goed nadent welke foto je gebruikt. Je profielfoto is best een recente foto van jezelf waar je duidelijk op te zien bent. Wanneer je een foto neemt waar je vrienden opstaan, vraag je best even hun toestemming of je dit mag gebruiken als profielfoto.
3. **Check jouw digitale voetafdruk.** Alle sporen die je op het internet achterlaat, kan iedereen zien. Internetgebruikers laten deze activiteiten en posts op sociale media achter, meestal zonder dat echt te beseffen. Dit is op zich niet erg, maar je moet wel beseffen dat al die sporen er zijn.
4. **Welke foto's deel je?** Dit gaat over privacy en over de mogelijkheid om zelf te bepalen wat je aan wie laat zien. Wanneer privacy belangrijk voor jou is, plaats je niet vaak foto's online waarop je herkenbaar bent. Sommige foto's zijn minder geschikt voor bepaalde sociale media. Benadruk dat de leerlingen dus telkens goed nadenken wat ze waar posten. Als je een foto online plaatst met vrienden, vraag je ook best steeds of ze dit oké vinden. Je mag

zelf altijd weigeren als je een foto liever niet op sociale media ziet. *Meer informatie over weigeren om foto's online te plaatsen? Raadpleeg je best de themafiche 'Veilig Online'.*

Tips voor jou als leerkracht

Google jezelf eens en laat de leerlingen zichzelf ook eens googlen. Zo ontdekken ze hun eigen digitale voetafdruk. Let er wel op dat je nooit een leerling googlet voor de hele klas. Dit kan de jongeren in kwestie kwetsen en ook pesten in de hand werken. Laat hen beter zelf hun eigen profiel zoeken.

Bespreek hun online identiteit. Kinderen kunnen geholpen worden met de uitbouw van een online identiteit die strookt met wie ze echt zijn. Bespreek samen met de leerlingen wat ze publiekelijk van zichzelf willen tonen op het internet en wie ze online willen zijn. Delen ze alles met iedereen of gebruiken ze verschillende groepen? Gebruiken ze openbare of privé-account?

Ga de creatieve toer op met je leerlingen en maak eens een sociale mediaprofiel op papier. Dit lijkt op een vriendschapsboekje en probeer aan de hand van zo'n vragen een profiel op te stellen. Hierbij kan je de startpagina van een sociaal netwerk zoals Facebook of Instagram namaken met allerlei foto's of tekeningen van de leerlingen. Probeer de leerlingen erop te wijzen dat ze een persoonlijk profiel mogen maken, maar dat ze wel moeten nadenken wat ze willen delen en wat niet.

Aan de slag

⚡ **Squeeze** <https://squeeze.jes.be/>
Online spel over online identiteit.

Educatief materiaal

⚡ **Klik-en-print digitale voetafdruk** <https://www.medianest.be/check-samen-je-digitale-voetafdruk>
Klik-en-print van MediaNest over je digitale voetafdruk..

Interessante websites

⚡ **Sharenting: bezin eer je begint** <https://www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten/sharenting/bezint-eer-je-begint>

Leesvoer

⚡ **Sociale media en zelfbeeld van kinderen**
<https://www.medianest.be/hebben-sociale-media-een-invloed-op-het-zelfbeeld-van-mijn-kind>

⚡ **Waarom zijn likes zo belangrijk voor mijn kind?**
<https://www.medianest.be/waarom-zijn-likes-zo-belangrijk-voor-mijn-kind>

⚡ **Kinderen mogen experimenteren met een digitale identiteit**
<https://www.mediawijzer.net/kinderen-mogen-experimenteren-met-een-digitale-identiteit/>

⚡ **Shockeren om te leren?**
<https://mediawijs.be/nieuws/moeten-we-shockeren-te-leren>